

Regionaal Takenpakket 2014-2017 GGD Haaglanden

Overdracht van taken van de GGD Zuid-Holland West naar de GGD Haaglanden

1. Inleiding

De GGD Haaglanden gaat voor de negen gemeenten in Haaglanden het regionale Programma Publieke Gezondheid (PG) uitvoeren. De grondslag voor het gezamenlijke regionale pakket wordt gevormd door de taken zoals die tot nu toe door de GGD ZHW voor de deelnemende gemeenten in gezamenlijkheid worden uitgevoerd. Dit pakket bevat zowel wettelijke als bovenwettelijke taken. De gemeenten in de regio Haaglanden gaan daartoe samenwerken in de gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden. De uitvoeringsorganisatie van de GGD Haaglanden wordt ondergebracht bij de gemeente Den Haag.

Naast het gezamenlijke regionale pakket zal de GGD Haaglanden voor alle gemeenten in Haaglanden ook taken uitvoeren die vanuit lokaal beleid per individuele gemeente zullen worden vormgegeven. Deze lokale taken vallen niet onder de gemeenschappelijke regeling. Voor de uitvoering van deze taken zullen er bilaterale overeenkomsten worden opgesteld tussen de gemeente Den Haag en de afzonderlijke gemeenten.

Deze notitie is gebaseerd op een overzicht van taken zoals dat door de beide GGD-en in Haaglanden eerder is opgesteld, en komt op hoofdlijnen overeen met het Werkplan 2013 van de GGD Zuid-Holland West en de Meerjarenbegroting 2013-2016 van de GGD Zuid-Holland West. Uitgangspunt voor de inhoud en het volume van het takenpakket dat de ZHW-gemeenten willen overdragen naar de GGD Haaglanden, is het takenpakket van de GGD ZHW zoals het bestuur dat eerder heeft vastgesteld voor het jaar 2011.

Het regionale takenpakket zoals dat uiteindelijk door het bestuur van de GGD Haaglanden met de bijbehorende begroting voor de gehele regio zal worden vastgesteld, zal in alle gemeenten in de regio Haaglanden, inclusief Den Haag, in dezelfde omvang en met dezelfde kwaliteit worden uitgevoerd.

Alles wat men ten opzichte van deze regionale taken meer wil in volume of kwaliteit én extra taken vallen buiten het bestek van het regionale pakket en zijn daarmee onderdeel van het lokale pakket van de GGD Haaglanden.

2. De Publieke Gezondheid in de regio Haaglanden

De Wet publieke gezondheid geeft de colleges van B&W de opdracht zorg te dragen voor de instelling en instandhouding van een regionale gezondheidsdienst op de schaal van de veiligheidsregio. Dit is voor de gemeenten in de Regio Haaglanden de wettelijke grondslag voor de gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden. (Wpg artikel 14, lid 1 + 2)

De missie van de GGD Haaglanden is het bewaken, het bevorderen en het beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden. De GGD vervult deze missie in verschillende, elkaar aanvullende rollen: onderzoek, advisering en actief optreden.

De uitvoering door de GGD Haaglanden bestaat uit:

- *Actief bewaken en monitoren van de publieke gezondheid in de regio Haaglanden; op basis hiervan het lokale bestuur adviseren over het te voeren gezondheidsbeleid.*
- *Bevorderen van de gezondheid. Als pro-actief adviseur van het lokale bestuur en de maatschappelijke organisaties in de publieke gezondheidszorg en als uitvoerder bijdragen aan de verbetering van de gezondheid en aan het terugdringen van de verschillen in gezondheid en levensverwachting van verschillende bevolkingsgroepen.*
- *Beschermen tegen natuurlijke en / of opzettelijke bedreigingen van de volksgezondheid, door toezicht, maar ook door een actief ingrijpen bij gezondheidsbedreigingen van individuen of groepen van personen.*

(Uit: Missie en Visie GGD Haaglanden, november 2012; Stuurgroep Regionalisering))

3. De regionale taken van de GGD Haaglanden

3.1 Algemene infectiebestrijding (Wet publieke gezondheid)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de infectieziektebestrijding. De uitvoering van deze taak is opgedragen aan de GGD. Meldingen van infectieziekten worden conform landelijke richtlijnen en protocollen afgehandeld. Specifieke aandacht is er voor doelgroepen die een verhoogd risico hebben of waar infectieziekten relatief vaak voorkomen. Medewerkers van de afdeling infectieziektenbestrijding participeren daarnaast in diverse projecten en onderzoeken.

3.2 Reizigersadvisering en vaccinaties

De GGD verzorgt de reizigersadvisering en vaccinatie voor de inwoners van de regio. Op dit moment gebeurt dat vanuit de vestigingen Delft, Den Haag en Zoetermeer. Naast de reguliere werkzaamheden wordt via voorlichting het publiek geïnformeerd om nog meer bekendheid aan deze activiteit te geven. Tevens wordt ingezet op specifieke vaccinatieprojecten-op-verzoek bij bedrijven.

3.3 Seksueel overdraagbare aandoeningen (Soa), Aids en seksuele gezondheid (Wet publieke gezondheid)

Individueel en collectief georganiseerde preventieve basistaken in de soa-zorg, gericht op het voorkomen van overdracht, het vroegtijdig herkennen van soa en het bieden van adequate medische en sociale hulp, zo nodig via doorverwijzing. Speciale aandacht gaat uit naar doelgroepen die een hoger risico hebben op soa of hiv, of waarbinnen deze naar verhouding vaker voorkomen. In aansluiting op de individuele diagnostiek en behandeling wordt verdere verspreiding zoveel mogelijk voorkomen door actieve bron- en contact-opsporing en partnerwaarschuwing.

Voor jongeren tot 25 jaar zijn er de speciale Sense spreekuren voor de onderwerpen Soa, anticonceptie, (onbedoelde) zwangerschap, seksueel (dis-)functioneren, seksuele geaardheid, seksueel geweld etc.

3.4 Tuberculosebestrijding

(Wet publieke gezondheid, Wet bevolkingsonderzoek, Zeevaartbemanningwet)

De GGD is verplicht zorg te dragen voor de bestrijding van tuberculose, inclusief bron- en contactonderzoek met als doel het voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van tuberculose in de regio Haaglanden. Naast de individuele diagnostiek en behandeling wordt ook ingezet op informatie aan de bevolking, screening van risicogroepen en individuele advisering.

3.5 Medische Milieukunde (MMK)

(Wet publieke gezondheid)

De GGD bewaakt continu ontwikkelingen in de leefomgeving die mogelijk een nadelig effect kunnen hebben op de volksgezondheid. Indien een ongewenste situatie dreigt te ontstaan, wordt actief geadviseerd aan de lokale overheid. Tevens wordt in algemene zin de lokale overheid geadviseerd bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Deze beleidsadviesing, gericht op het bevorderen en beschermen van de volksgezondheid, raakt vaak aan diverse andere beleidsterreinen zoals ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en welzijn.

Onderzoek en advisering hebben onder andere betrekking op de gezondheidsaspecten van:

- het binnenklimaat (bijvoorbeeld vochtproblemen, koolmonoxide, schadelijke gassen);
- buitenlucht (bijvoorbeeld luchtvervuiling door industrie en verkeer);
- blootstelling aan schadelijke stoffen bij bodemvervuiling of bouw-sanering)
- bouwplannen of bestemmingsplannen

Op een aantal dossiers zijn de komende jaren extra inspanningen te verwachten, zoals:

- **Asbest:** de GGD wordt regelmatig geconfronteerd met vragen en problemen rondom asbest, zowel binnen instellingen, in de openbare ruimte als in de thuissituatie. De activiteiten van de GGD zijn erop gericht om de bevolking te beschermen tegen de risico's van (onmerkbaar) blootstelling aan ongebonden asbest.
- **Hitteprotocol:** voor de regio Haaglanden is een hitteprotocol ontwikkeld voor periodes van aanhoudende hitte.
- **Gezondheid in planvorming:** de GGD wordt door de gemeente regelmatig betrokken bij ruimtelijke plannen. De GGD adviseert dan hoe het plangebied zo gezond mogelijk ingericht kan worden binnen de gestelde kaders.

3.6 Technische Hygiënezorg

(Wet publieke gezondheid)

Inspecties tatoeages en piercing

De GGD doet alle inspecties voor inrichtingen waar tatoeages of piercings worden gezet. De GGD heeft een wettelijke verplichting tot inspectie, zodat vergunningen kunnen worden verleend aan degenen die voldoen aan de gestelde eisen. De Voedsel- en Warenautoriteit is vervolgens belast met de handhaving van de regels.

Inspectie prostitutie

Op basis van een gemeentelijke aanvraag verricht de GGD inspecties op de werkplekken van prostituees.

Inspectie evenementen

De GGD adviseert in overleg met de GHOR over de gezondheidsrisico's bij evenementen, en voert, zo nodig, inspecties ter plaatse uit.

3.7 Forensische Geneeskunde (FG) (Wet op de Lijkbezorging)

Lijkschouw

De artsen van de GGD zijn benoemd als gemeentelijk lijkschouwer en voeren deze taak uit in het hele werkgebied van de GGD. Zij verrichten de lijkschouw bij een niet-natuurlijk overlijden of bij twijfel hierover en ze zijn verantwoordelijk voor de wettelijke afhandeling van de euthanasie. Bij een niet-natuurlijk overlijden wordt samengewerkt met de Forensische Opsporing van de politie Haaglanden en het Openbaar Ministerie.

3.8 Epidemiologie, Beleidsadvisering en Monitoring (Wet publieke gezondheid, Lokaal gezondheidsbeleid)

Nota lokaal gezondheidsbeleid / nota Volksgezondheid

De GGD ondersteunt gemeenten bij het lokale gezondheidsbeleid door 1) het aanleveren van informatie over de gezondheidssituatie van de bevolking, 2) het vertalen van regionale en landelijke ontwikkelingen naar lokaal beleid en 3) sparring-partner te zijn in het traject van de totstandkoming van lokaal gezondheidsbeleid. De gemeenten worden ondersteund bij het opstellen en monitoren van het uitvoeringsprogramma.

Monitoring

In een cyclus van vier jaar worden steeds de resultaten van onderzoeken naar de gezondheidssituatie en andere leefgebieden van de inwoners in vier leeftijdscategorieën van de negen gemeenten geanalyseerd en gepresenteerd. Op basis hiervan wordt inzicht gegeven in de aard en omvang van bedreiging en of risico's van de volksgezondheid. Daarnaast wordt gewerkt aan de OGGZ monitor Haaglanden.

3.9 Gezondheidsbevordering (Wet publieke gezondheid, Lokaal gezondheidsbeleid)

Versterken lokale preventienetwerken

De functionarissen gezondheidsbevordering werken nauw samen met de beleidsmedewerkers voor het versterken van lokale preventienetwerken. Gemeenten krijgen advies over de ontwikkeling, uitvoering, implementatie, monitoring, evaluatie en coördinatie van preventieprogramma's gericht op gezond gedrag en een gezonde leefstijl. Thema's volgen uit landelijk gestelde speerpunten voor preventie.

Projecten zoals De Gezonde School

De GGD zet sterk in op het project Gezonde School. Deze methode gaat uit van vraaggericht werken waarbij het structureel inbedden van schoolgezondheidsbeleid centraal staat. Het project Gezonde School heeft zich ten doel gesteld om nog meer scholen te begeleiden (op weg naar) een vignet Gezonde School of een school-gezondheidsplan. De Gezonde School is een goed voorbeeld van een brede aanpak, met verschillende elkaar aanvullende methodieken.

Op grond van de doelstellingen van de diverse lokale gezondheidsnota's worden ook effectief gebleken interventies in diverse projecten voor andere doelgroepen toegepast. Thema's daarbij zijn o.a. roken, alcohol en overgewicht.

Publieksinformatie GGD Haaglanden

De GGD heeft ook een informerende taak naar het publiek op alle voorkomende terreinen van de gezondheid, ziektepreventie en gezondheidsbevordering o.a. via massa mediale voorlichting. De publieksinformatie moet steeds worden geactualiseerd. Enerzijds qua inhoud, omdat er steeds weer andere gezondheids-thema's aan de orde zijn of bijvoorbeeld de toegang tot de zorgvoorzieningen verandert. Anderzijds qua communicatiemethoden, omdat de wijze van aanbieden moet blijven aansluiten bij veranderende informatiebehoefte of communicatiemiddelen bij het publiek. (Bijvoorbeeld het gebruik van de "nieuwe media".)

3.10 Jeugdgezondheidszorg (Wet publieke gezondheid)

Het college van B&W draagt zorg voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Daarbij is het de taak van de GGD maatregelen te formuleren ter bevordering en bewaking van de gezondheid van de jeugd; beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen (Wpg artikel 5, lid 2e).

De uitvoerende taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg (Wpg artikel 5 lid 2a t/m d) vallen buiten het regionaal takenpakket.

3.11 Inspectie kinderopvang en peuterspeelzalen (KDV) (Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen)

Kindercentra en gastouderbureaus zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun instelling. Zij moeten voldoen aan de kwaliteitseisen zoals die in de wet- en regelgeving aan kinderopvang en aan peuterspeelzalen zijn gesteld.

De Wet kinderopvang regelt tevens dat de GGD als toezichthouder alle geregistreerde kindercentra en gastouderbureaus inspecteert. De GGD controleert tijdens een inspectie of de kwaliteitseisen worden nageleefd. De economische situatie in Nederland en de maatregelen van het kabinet zetten momenteel de opvang in kwantiteit en in kwaliteit onder druk.

We nemen nu al waar dat al dat als gevolg van de terugloop van het aantal kinderen groepen worden samengevoegd en dat wordt bezuinigd op het personeel. De GGD zal de consequenties hiervan voor de kwaliteit van de opvang nauwlettend volgen.

Kindercentra

Bij alle kindercentra houdt de GGD - nadat zij zijn opgenomen in het landelijk register en regulier zijn geïnspecteerd – risico-gericht toezicht. De benodigde inzet per kindercentrum inzet kan inzet variëren van 6 tot 30 uur per jaar, afhankelijk van het risicoprofiel van de instelling.

Gastouders

Bij het toezicht op de gastouders hebben ZHW-de gemeenten met de GGD afgesproken dat minimaal 5% van het bestand in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (=LRKP) per jaar wordt bezocht. Daarnaast wordt een volledige inspectie uitgevoerd bij nieuw aangemelde gastouders.

Peuterspeelzalen

Sinds augustus 2011 zijn de peuterspeelzalen opgenomen in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen en zij worden dan ook verplicht opgenomen in het Landelijk Register. Op grond daarvan voert de GGD ook bij de peuterspeelzalen inspecties uit.

3.12 Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

(Wet maatschappelijke ondersteuning, Wet publieke gezondheid)

Vangnet

De OGGZ wordt kort omschreven als: 'zorg voor mensen die daar zelf niet om vragen, maar die dit wel nodig hebben'. Het gaat daarbij om preventie, opvang en zorg. Gemeenten hebben op basis van de Wmo een belangrijke taak op het terrein van de OGGZ. Gemeenten formuleren hiertoe hun OGGZ beleid veelal als onderdeel van hun lokaal gezondheidsbeleid. Als professionele intermediair tussen zorgsysteem en het lokale openbaar bestuur en op basis van inhoudelijke en procesmatige deskundigheid is de GGD voor en namens de gemeenten actief in beleid, praktijk en uitvoering.

Psychosociale Hulpverlening bij Incidenten (PSHI)

Regelmatig zijn er incidenten die op zich beperkt van omvang zijn, en toch een grote psychische impact op de bevolking of een specifieke populatie kunnen hebben. De GGD adviseert en ondersteunt in die gevallen met name de bestuurders, de leidinggevenden of de betrokken hulpverleners.

3.13 Crisisbeheersing en crisismanagement

(Wet veiligheidsregio's, Wet publieke gezondheid)

De GGD moet regelmatig in actie komen bij plotseling optredende grootschalige gebeurtenissen (incidenten, crisissituaties en rampen), die een bedreiging vormen voor de gezondheid van de bevolking. De preparatieve taak van de GGD is erop gericht dat 1^e op signalen onmiddellijk gereageerd kan worden, 2^e bij grote incidenten snel opgeschaald kan worden en 3^e de medewerkers goed voorbereid en getraind zijn op acuut handelen. De GGD dient ook een rampen-opvangplan (GROP) te hebben, waarin de rollen van de diverse betrokken disciplines en hun onderlinge samenhang zijn geregeld. Het GGD-actiecentrum is permanent op afroep beschikbaar en is in staat zelf snel op te schalen en de noodzakelijke processen te starten.

Psychosociale Hulpverlening bij grootschalige Ongevallen en Rampen (PSHOR)

De GGD verzorgt de coördinatie van de psychosociale opvang aan direct en indirect getroffen van een grootschalig ongeval of een ramp. De GGD is bij deze taak onderdeel van de GHOR-organisatie, en vormt de schakel tussen de organisaties in de rampenbestrijding en de reguliere hulpverlening.

Geneeskundig onderzoek bij rampen (GOR)

De GGD heeft personeel benoemd en opgeleid, getraind en geoefend voor het coördineren van gezondheidsonderzoek bij rampen, als onderdeel van het GROP.

3.14 Overige activiteiten (Wet publieke gezondheid)

Academische Werkplaats Publieke Gezondheid

De GGD participeert in de Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Noordelijk Zuid-Holland (AWPG NZH). De AWPG is een samenwerkingsverband van instellingen en organisaties die zich bezighouden met onderzoek, beleid en praktijk van de gezondheidszorg. Het doel is de uitvoering op deze gebieden te verbeteren door beleid, praktijk en onderzoek sterker met elkaar te verbinden.